

ХАЛҚ СҮЗИ

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

www.xs.uz

E-mail: Info@xs.uz

2014 йил 23 август, № 163 (6093)

Шанба

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг
ФАРМОНИ

«Ўзбекистон Қаҳрамони» унвонини бериш тўғрисида

Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, унинг жаҳон миқёсидаги шон-шуҳратини юксалиши борасида давлат ва халқ олдидағи улкан хизматлари, ишлаб чиқарили соҳасидаги узоқ йиллик фидокорона меҳнати ҳамда ёш авлодни ватанпарварлик ва халқига садоқат руҳида тарбиялашга кўшган катта ҳиссаси учун куйидагиларга «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони берилиб, олий нишон — «Олтин юлдуз» медали топширилсин:

Базаров Абдимурат — Қамаши туманидаги «Бозор ўғли Абди» фермер хўжалиги бошлиғи, Қашқадарё вилояти

Маматкулов Шукуржон — Олтинқўл иқтисодиёт коллежи директори, Андикон вилояти

Низамходжаев Зайниддин Махаматович — Академик В. Воҳидов номидаги Республика ихтисослаштирилган жарроҳлик маркази бўлим мудири

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2014 йил 22 август

Базаров Абдимурат

Маматкулов Шукуржон

Низамходжаев Зайниддин Махаматович

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ Термиз шаҳрини «Амир Темур» ордени билан мукофотлаш тўғрисида

Мустақиллик йилларида шаҳар ахлиниң ижтимоий-иқтисодий, маданий соҳаларда эришган муввафақиятлари, тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, миллатлараро дўстлик ва хамжihatlik муносабатларини ривожлантиришга кўшган муносиб ҳиссаси, халқимизнинг тарихий ва маънавий меросини асрар-авайлаш, ёшларимизни

улуғ аждодларимизга хос эзгу қадриятлар, мардлик ва жасорат, Ватанга садоқат руҳида тарбиялаш борасидаги катта хизматлари учун ҳамда ўзбекис-

тон Республикаси давлат мустақиллигининг 23 йиллиги муносабати билан Термиз шаҳри «Амир Темур» ордени билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Тошкент шаҳри,
2014 йил 22 август

И. КАРИМОВ

ТАНЛОВ

Мустақил Ватанимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг моҳияти, юртимиз тараққиети ва халқимиз фароновлигига қаратилган ғоя ва мақсадларнинг одамлар қалбига етиб боришида ижодкордан катта масъулият ва маҳорат талаб этилади.

Истиқлол илҳомлари

“Энг улуғ, энг азиз” республика танлови болиблари аниқланди.

Ана шу мезонларга амал қилиб, фаолият юритаётган инсонларнинг асарлари китобхон ўқувчилар, томошабину тингловичлар қалбидан чукур жой олади, уларни юртни севишига, тинчлик ва осоишталини асрар-авайлаш, ёшларимизни

авайлашга даъват этади. Кечаки Узбекистон Миллий матбуот марказида бўлбўй ўтган “Энг улуғ, энг азиз” кўрик-танлови болибларини тақдирлашга багишиланган тадбирда ана шундайдар сарса икод намуналари алоҳида эътироф этилди. Унда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, Сенат аъзолари, турли вазирлар ва идоралар ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари қатнашди.

(Давоми 2-бетда).

МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Тошкентда Ўзбекистон Республикасида истиқомат қилаётган немис миллилага мансуб фуқаролар масалалари бўйича Ўзбекистон – Германия ҳукуматлараро комиссиясининг еттичини мажлиси бўлиб ўтди.

Унда икки мамлакатнинг ички ва ташки ишлар, маданият ва спорт, меҳнат ва ижтимоий муҳофаза каби соҳалар учун масъул вазирlik ва идоралари вакиллари иштирок этиди.

Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазирлигининг ўринbosari, хукуматлараро комиссия ҳамраси Б. Курбонов Ўзбекистон билан Германия ўтасидаги ҳамкор-

лик алоқалари кўплаб соҳаларда изчил рivojлaniшни таъкидлади.

Президентимиз Ислом Каримов рivojлaniшни мамлакатимизда тинчлик-осоишталини асрар-миллатлараро дўстлик ва тотувликни мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қaratilmokda.

(Давоми 2-бетда).

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИННИГ ЙИГИРМА УЧ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ФАН, ТАЪЛИМ, СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ, АДАБИЁТ, МАДАНИЯТ, САНЪАТ, МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ, ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА ИЖТИМОЙ СОҲАЛАР ХОДИMLARIДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, миллий гояни ривожлантириш, маънавиятини тиқлаш, ўзлигимизни англар йўлида катта хисса кўшган, ёрқин истеъоди ва ижоди, имлий фаoliyati, ҳалол хизмати, ёшларни она-юргута мухаббат, истиқol оғояларига садоқат руҳида соғлом ва баркамол этиб тарбиялаш ҳамда жамоат ишларидаги фаол иштироқи учун куйидагилар «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвонлар орденлар билан тақдирлансан:

«Ўзбекистон Республикаси халқ артисти»

Султонов Нормўмин НамозовиЧ — Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри оперы солисти

Ўтбосаров Абдумўмин АбдумахитовиЧ — Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси “Ўзбекистон” телерадиоканали директори

Холикова Муқаддас Шомаксудовна — Ўзбек миллий академик драма театри актёри

«Ўзбекистон Республикаси халқ бахшиси»

Чоршанбиев Очил ЭлмуровиЧ — Кашқадарё вилояти Фузор туманидаги 46-умумий ўтга таълим мактаби мусика фани ўқитувчиси (бахши)

«Ўзбекистон Республикаси халқ устаси»

Мадалиев Масуджон МахмудовиЧ — “Устазода” ҳалқ санъати усталари корхонаси кандакор устаси

Муротов Ҳабибиддин ТоҳиддиновиЧ — Ўзбекистон Бадий ижодкорлар уюшмаси аъозси, ганҷкор уста

«Ўзбекистон Республикаси халқ ўқитувчиси»

Каримов Баҳтиёр РауфовиЧ — Тошкент шаҳар Чилонзор туманидаги 90-умумий ўтга таълим мактабининг информатика фани ўқитувчиси

«Ўзбекистон Республикаси халқ ҳофизи»

Иброҳимов Илҳом АбдуллаевиЧ — “Ўзбекнаво” эстрада бирлашмасининг Фарғона вилояти бўлими хонандаси

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист»

Абдуқодирова Шодия Дишлотовна — Ўзбек миллий академик драма театри актёри

Атабаев Алишер ИстроиловиЧ — Ўзбекистон Киноарбоблар бирлашмаси аъозси, актёр

Ахмедов Элмурод ФанишеровиЧ — Ўзбекистон бадий жамоалари ижодий бирлашмаси “Мақом” ансамбли хонандаси

Аширалиев Фурқатбек Даврон ўғли — Ўзбекистон бадий жамоалари ижодий бирлашмаси “Мақом” ансамбли хонандаси

Бекчанов Александр СатимовиЧ — Муқимий номидаги ўзбек давлат мусикият театри вокал артисти

Гуломова Муҳаббат Юсуфовна — “Истиқол” санъат саройи қошидаги “Тошкент зеболари” рақс ансамбли ракқосаси

Мигнарев Абдуҳалил АбдуллаевиЧ — “Ўзбекфильм” киностудияси актёри

Пиязов Женисбек БуркитовиЧ — Ўзбекистон давлат консерваторияси мусикият театри-студияси опера хонандаси

Рахимова Дилназ Ҳакимовна — Самарқанд вилояти мусикиали драма театри актёри

Турдиева Юлдуз Чориевна — Ўзбекистон Республикаси Ичкى ишлар вазирлиги қошидаги ашуша ва рақс ансамбли хонандаси

Хайдарова Зарифа Баҳромовна — Андикон вилояти мусикиали драма ва комедия театри актёри

**«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган ёшлар
мураббий»**

Маврулов Абдуҳалил АбдуллаевиЧ — Ўзбекистон давлат санъат ва маданият инститuti иштасишилган мусикият инститuti ишлар бўйича проректори

Тўйчиева Зумрат — Р. Глиэр номидаги Республика ихтисослаштирилган мусикията академик лицейи бўлум бошлиғи

Умуров Хотам ИкромовиЧ — Самарқанд давлат университети профессори, адабиётшунсо

Хасанова Любов Тихоновна — Тошкент давлат миллий рақс ва хореография олий мактаби ўқув ва илмий ишлар бўйича проректори

Хусанов Абдумутал ҲолмўминовиЧ — Жиззас вилояти Дўстлик туманидаги болалар ва ўсмирилар спорт мактабининг енгил атлетика бўйича мураббий

Кувватова Рахимахон Собиржоновна — Сирдарё вилояти Сирдарё туманидаги 1-умумий ўтга таълим мактаби директорининг маънавий-маърифий ишлар бўйича урینбосари

**«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган журналист»**

Абдураҳимов Карим БурхоновиЧ — “Правда Востока” газетасининг Бухоро вилояти бўйича мухаббири

Латипов Чори ТошмуродовиЧ — “Қўйшлок ҳаёти” газетаси баш мухабри

Ўрмонова Саодат Убәевна — Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси “Маданий-маърифий ва бадиий дам олиш дастурлар” мухабририяти катта мухабри

**«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган
маданият ходими»**

Яяпов Шарапатдин — Нукус давлат педагогика инститuti академик лицейи ва касбхунар колледжлари билан ишлаш бўлуми шошир

Башарова Феруза Кутлуковна — “Шарқ” нашриёт-матбаса акциядорлик компанияси боз таҳририга бўлуми мудири

Фиёсов Гулчехра Қўчкоровна — Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси “Ўзбекистон” телерадиоканали режиссёри

Жумаев Абдуғани Жалилович — Ўзбекистон Бадий ижодкорлар уюшмаси аъози, фотограф

Мелиев Сувонкул — ЎзФА Тил ва адабиёт инститuti катта илмий ходими, адабиётшунсо

Султонов Исаён АбдураимовиЧ — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъозси, ёзувчи

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНинг ЙИГИРМА УЧ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ФАН, ТАЪЛИМ, СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ, АДАБИЁТ, МАДАНИЯТ, САНЪАТ, МАЊНАВИЯТ ВА МАҶРИФАТ, ОММАВИЙ АҲБОРот ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА ИЖТИМОИЙ СОҲАЛАР ҲОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спорт устози»

Собиров Фарход Шавкатович — Спорт ўйинлари бўйича Республика олий спорт маҳорати мактабининг шахмат бўйича катта мураббий

Турғунов Ойбек Аширович — Андижон олимпия заҳиралари коллежи оғир атлетика бўлими мураббий

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спорчиги»

Мамазулунов Ойбек Каримшер ўғли — Бокс бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси

Мочалов Алексей Юрьевич — Байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ҳалқ таълими ходими»

Ахмадалиева Муқаддасхон Обидовна — Фаргона вилояти Бувайда туманинда 21-умумий ўрта таълим мактабининг физика фани ўқитувчи

Бобеева Нигора Амиркуловна — Самарқанд вилояти Нарпай туманинда 64-умумий ўрта таълим мактабининг кимё фани ўқитувчи

«Буюк хизматлари учун ордени билан

Қаюмов Азизхон — ЎзФА академиги, адабиётшunos

«Эл-юрт хурмати» ордени билан

Ахмедов Муҳаммад Али — Ўзбекистон Ёзувчилар ушумаси раиси

Ғафурбеков Тўхтасин Ботирович — Ўзбекистон давлат консерваторияси мусиқа тарихи ва танқид кафедраси профессори, композитор

Назарбеков Озодбек Аҳмадович — «Ўзбекнаво» эстрада бирлашмаси хонандаси

Умаров Сайдкомил Ҳамраевич — Ўзбек миллий академик драма театри актёри

«Фидокорона хизматлари учун» ордени билан

Арирова Шоҳида Раҳматовна — Сурхондарё вилояти Термис шахар 4-ихтисослаштирилган умумий ўрта таълим мактаб-интернати директори

Атамуратов Елмурат Турсимуратович — Коракалпогистон Республикаси Чимбой тумани “Кенес” қишлоғи хўжалик касб-хунар коллежи директори

Мирзаалиев Иқболхон Мирзакаримович (Иқбол Мирзо) — Ўзбекистон Ёзувчилар ушумаси раисининг ёшлар билин ишаш бўйича ўринбосари

Наубетов Даулетга Даушишбаевич — Республика шошилинг тибий ёрдам илмий маркази Нукус филиали травматология бўлими мудири

Рахимов Акбар Мухитович — Ўзбекистон Бадийи академияси академиги, куол

Холикова Зулхумор Абдувоҳидовна — Сирдарё вилояти Сирдарё туманинда 13-умумий ўрта таълим мактаби директори

«Мехнат шуҳрати» ордени билан

Аваков Вячеслав Ервандович — Тошкент тибиёт томонида “Анестезиология ва реаниматология” кафедраси профессори

Авеzова Ниуфар Раббанакулова — ЎзФА Физика-техника институти етакчи илмий ходими

Бекчанов Нурулла — Хоразм вилояти Богот тумани тибиёт бирлашмасининг шошилинг тибий ёрдам бўлими мудири

Гойпов Норматжон Нишонбоевич — “Ўқитувчи” нашириёт-матбаба ижодий ўйи етакчи мухаррири

Зайтаев Муҳамаджон — “Ўзбекистон” нашириёт-матбаба ижодий ўйи директорининг биринчи ўринбосари

Миршина Ольга Павловна — Республика давлат санитария-эпидемиология назорат маркази коммунал гигиена бўлими мудири

Истиқлол илҳомлари

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Ўзбекистон Матбуот ва аҳборот агентлиги, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Журналистар ижодий ушумаси, Милли телерадиокомпанияси, “Тасвири ойна” ижодий ушумаси, Бадийи академияси, Мустақил бўслимий аҳборот воситалари ва аҳборот агентликлари кўллаб-куватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди, Ёзувчилар ушумаси, “Ўзбек-кино” Миллий агентлиги хамкорлигига ўтказилган мазкур танлов “Ягонасан, мукаддас Ватаним, севиги ва садоқатим сенга бахшида, гўзал Ўзбекистоним!” деган эзгу фонни ўзида музжасам этагни холда, Мустақилим-гимназиянинг 23 йиллиги руҳига мос равишда ташкил этилди.

Тадбирда сўзга чиқканлар мосависида ҳар бир йўналиш бўйича 1, 2, 3-ўринлар галиблари ҳамда рағбатлантирувчи мукофот соҳибларига диплом ва эсадалик суворларни топширилди.

Омонулла ФАЙЗИЕВ,
«Халқ сўзи» мухаррири.

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Юртимизда бир юз ўттидан ортиқ миллат ва элат вакиллари бир оила фарзандларидек ахлийинок яшаб, турли соҳаларда самарали меҳнат кимлоқда. Барча миллат ва элатларнинг тили, маданияти, урф-одат ва айнанларини сақлаш борасида кенг кўлумли ишлар амалга ошири-лаётганини кайд этдилар.

“Энг улуг, эн азиз” танлови бадийи асралар, босма ОАВ ходимларининг журналистик ишлари, телевидение ва радио ижодкорларининг материаллари, тасвирли ҳамда кино санъати асралари йўналишларида ўтказилди. Унинг Республика босқичига 400 нафара яки ижодкордан 5 мингадан зиёд ижодий ушшар кабул қилинди.

Тадбирдан маросимида ҳар бир йўналиш бўйича 1, 2, 3-ўринлар галиблари ҳамда рағбатлантируvчи мукофот соҳибларига диплом ва эсадалик алоқаларни янада ривожлантиришга муносиб хисса қўшилди.

Анхумандар “Ўзбекистон —

Германия” дўстлик жамияти ан-

жуманлар, концертлар ўтказиш,

кўрсатув ва кўргазмалар ташкил

МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК

МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

тиш орқали германияликларнинг мамлакатимизда ҳақидаги тасаввурини бойитиша кўмаклаштаётганинни кайд этилди. Бонн шахридан “Германия — Ўзбекистон” дўстлик жамияти унинг доимий хамкори хисобланади. Бу икки жамият ўртасида мунтазам равишда делегациялар алмашини ўйла кўйилган. Ана шу сафарлар туфайли мамлакатларимиз халқлари бир-бира билан янада яқинроқ танишмокда. Бу икки томонлама муносабатларни янада ривожлантиришда мухим омил бўлаётir.

Тадбирда Ўзбекистон Кизил яримой, Германия Кизил ярч, Германия техникавий ҳамкорлик жамиатлари ҳамкорлигининг амалий ифодаси бўлган тиббий-ижтимоий марказлар ўзбекистонда истиқомат қиласётган турли миллатлар вакилларини ҳар

томонлама кўллаб-куватлашга хизмат қиласётгани таъкидланади. Бундай марказлар томонидан ахолига, жумладан, немис миллатига мансуб фуқароларга тиббий-ижтимоий хизмат кўрсатилимодида. Бундай мажлисларнинг мунтазам ўтказилётганинни Ўзбекистон — Германия ҳамкориги изчил ривожлантиришнандалоладтирди, — деди Германия Федератив Республикаси Федерал ҳукуматининг кўйичи ўтганлар ва камонии миллатлар масалалари бўйича вакили, ҳукуматларо Кошик. — Ўзбекистонда тинчлик-соёшиятлик, миллатлараро тутувлик мухити қарор топган. Миллий маданий марказлар фоалиятни саҳарларни таъкидлашади. Ўзбекистонда барча миллат ва элатлар катори мунтазам турли маданий-гуманинтар янада ривожлантиришда масалалари мухоммади қилинди.

Мажлисда Ўзбекистонда истиқомат қиливчи немис миллатига мансуб ахолини ҳар томонлама кўллаб-куватлаш, маданий-маврикий, тиббий-ижтимоий марказлар фоалиятни кўлумлини генайтириш, ўзаро маданий, имлий, маврикий ва техник ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари мухоммади қилинди.

Нодира МАНЗУРОВА,
ЎзА мухаррири.

ҚУТЛАЙМИ!

Президенти
И. КАРИМОВ

Фармонига биноан, Ўзбекистон Республикаси мустаҳкамланмий йигирма уч ийлиги муносабати билан бир гурӯҳ юртдошларимиз давлатимиздин юксак мунтазам мунтазам ўтказилётганинни Ўзбекистон — Германия ҳамкориги изчил ривожлантиришнандалоладтирди. Ўзбекистон билан ҳамкорликни барча соҳалар катори фан-таълим ва маданий-гуманинтар янада ривожлантириш тарафдоримиз. Мажлисда Ўзбекистонда истиқомат қиливчи немис миллатига мансуб ахолини ҳар томонлама кўллаб-куватлаш, маданий-маврикий, тиббий-ижтимоий марказлар фоалиятни кўлумлини генайтириш, ўзаро маданий, имлий, маврикий ва техник ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари мухоммади қилинди.

Нодира МАНЗУРОВА,
ЎзА мухаррири.

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Мутахассисларнинг қайд этишича, мустакиллик йилларида Тошкент шаҳрида, унинг маҳалла ва гузарларидан юзлаб, минглаб тарихий топонимик атамалар тиқланган. Ҳар бир ном — бутун бир қомус, қанчаканча ажоддларимизнинг тарихий хотириаси демакидир. Жумладан, 1992 йилнинг маҳиянида Тошкент шаҳрининг Ленин райони — Миробод, Кўйишиев райони — Мирзо Улуғбек, Киров райони — Юнусобод, Фрунзе райони — Яккасарой ва Октябрь райони — Шайхонтохур тумани сифатида қайта номланган почтатимизнинг миллий киёфасини тиклашда катта аҳамиятга эга бўлди. Бундай атамалар нафакат lugat бойлигимиз, балки тарихий хотиризмни тиқлаш, биз кимнинг, қандай буюк этоларнинг авлоди эканимизни доимо ёдда тутиб яшашга хизмат килаётгани билан ҳам кадрлиди.

Эсингида бўлса, XX аср бошида Ўзбекистонга экспорт қилинган конни социалистик инқилобнинг бошида турган “доҳий”лар — М. Фрунзе, М. Калинин, 14 Туркестон комиссарлари, Полторацкий, Урицкий, Морозов, Першин кабин юртимиздан мутлақо узоқ ўлкаларда туғилиб, яшаб ўтган инсонларнинг номлари, ҳайкаллари илгари ҳар бир кучга ва майдонда қаршина издан чиқарди. “Улуг доҳий” Лениннинг баҳайбат ҳайкаллари эса ҳар бир шаҳар ва туман марказида, деярли ҳар бир ташкилот ховлисида “Тўғри йўлдан боряпсиз, ўтқолар!” дегандек барчага йўл кўрсатиб туради.

Бу гаплар бугунги ёшлар учун балки кулгили бир эртакдек тулоар. Лекин бундан атиги 25 йил олдин улар ҳәйтимизнинг реал ва ачиқ ҳақиқати эди.

Барча соҳалар қатори тил соҳасида, жойларга ном бериш масаласида ҳам пухта ўйлаб олиб борилган илоҳотлар туфайли биз ана шундун куялди, ўзлигимизни таҳқирайдиган ачинчали холатдан бутунлай ҳалос бўлиб, бой тархимиз, бетакрор қадриятларимиз, бугунги озод ва эркин ҳәйтимиз, тараккъёт ва юксалиш суръатларимизга ҳар томонлама муносиб бўлган, айтганда одам уялмасдан, гурӯр-иғтихор билан айтадиган гўзал намолрага эга бўлдик.

Яна бир мухим томони шундаки, жойларга ном берishiда шошмашарлика берилмасдан, чукур ўйлаб, ҳалқимиз билан фикрлашиб, босқичма-босқич иш олиб борилмокда. Бундай бир неча йил олдин Тошкент шаҳрининг собиқ Акмал Икромов ва Собир Раҳимов туманларининг номлари Учтепа ва Олмазор деган тарихий атамалар билан ўзғартирилгани ҳам шундан далолат беради.

Ҳалқимиз ибораси билан айтганда, ҳамма нарсанинг исми жисмига мос бўлган маъкул. Бугунги кунда бутун юртимиз каби Тошкент шаҳри ҳам тобора очилиб, янгиланиб борайтган экан, унинг туманлари, кўчалари, маҳалла ва гузарларига кўйилган янги номлар албатта ҳар томонлама яшади. Лекин очик тан олишимиз керак, ана шу номларни фарҳ билан санаганимизда, афуски, бир туман номига келиб, тилимиз андак тутилиб, қоқилиб, ўзимизда қандайдир ўнгайсизланиши сезизимизни очик айтиш лозим. Бу — Ҳамза туманининг номи.

Маълумки, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ўз вақтида лирик шеърлар, газаллар, мавриғий китоблар, драмалар муаллифи сифатида тилаган. Айни пайта у юртимизда шўролар хокимияти ўрнатилганидан сўнг мустабид тузум мағкусарининг курашчиси ва тарғиботчиага айланган, вафотидан кейин эса узоқ йиллар давомидан “ўзбек совет адабиёти ва маданиятининг асосчиси” каби баландпарвоз таърифлар билан соҳа улуғлаб келингани ҳам ҳақиқат.

Ҳамза аслида ким эди?

Совет даврида нашр қилинган ўзбек адабиёти ва маданиятига доир китобларда Ҳамза ҳақида кўп ва хўп ёзилган. Лекин бу гапларда ҳақиқатдан кўра ёлғон, уйдирма сероб экани вакт ўтиши билан тобора аён бўлиб бормоқда.

“Отам Ниёз ўғли 1836 йилда туғилиб, 16 ёшида дехқонлигин ташлаб, Бухорога бориб, эскича ҳақ дўйтири бўлуб қайтадур, — деб ёзди Ҳамзанинг ўзи таржима ҳолида. — Шу йили Аввалин менинг онамга уйланниб, Ҳўқанд келиб тургун бўлганлур. Мана мен шул оиласдан 1889 йилда туғулиб, форсачага том саводи бўлиб, 1899 йилдан 1906 йилгача мадрасада эски усул билан дарс ўқишида давом этдим” (Ҳамза. Тўла асарлар тўплами. 4-жилд, Т.: “Фан” 1989 йил, 203-бет).

1980 йилда чоп этилган “Ўзбек совет энциклопедияси”да Ҳамза ўқитувчи, актёр, режиссёр, маориф

бўлими раҳбари бўлгани, театрлар ташкил қилини, дарслик ва кўлланмалар ёзгани, республикада ер-сув илоҳотларини ўтказиша, хотин-кизлар озодлиги учун курашда, маданий инқилобни амалга оширишда фаол қатнашгани таъвидланади.

“1910 йилда Қашқар дарвоза маҳалласида биринчи марта усул савтия мактаб очдим. Шу кундан муаллимликка киришдим. 1911 йилда Ҳўқанд мактаб очиб, бир йил давом этгандан кейин 50 сўм ақча тўлаб, Афғонистон, Ҳиндустон, Макка, Мадина, Шом, Бейрут билан саёҳат қилиб, Стамбулга ўқишига келган бўлсам ҳам, ўзим билетсиз кочуб борган учун, отам ҳамда бир рус қизидин ўйланған оиласи юборган очулик (ачиқ демоқчи — М.К.) ҳатларидан кўркуб қайтдим”, — деб ёзди Ҳамза юқорида зикр этилган таржими.

Ҳамза 1919-1920 йилларда “Қизил Шарқ” агитпоэзид таркибида “босмачи”ларга карши курашётган “босмачи”ларга карши курашётган Ҳамза — марксист. “Ҳамза — революция рицари”. “Ҳамза — жангчи коммунист”. “Ҳамза — революция солдати”. “Ҳамза — Октябрь инклиби киличи”. “Ҳамза — марксист”. “Ҳамза — коммунистик партиянин тарғиботчиши ва шоири”... (Бундай таърифлар таникли олимлар, атоқи ўзувчи ва шоирларини Ҳамза ижодига бағишланган давлат тадбирларида қилган маърузаларидан, нуғузли газета, журнал ва тўпламларда чоп этилган мақолаларидан олинган М.К.).

Ҳамзанинг номини байрок қилиб, ана шундун соҳта эпопеялар яратиб, қанча-қанча кишилар илмий ва икодий унвонлар, давлат мукофотлари олишига эришади.

Уша мустабид замонда бошқа бирорта ўзбек совет шоири мусассар

сининг марказий бекатларидан бирни унинг номи билан атади.

Айни вактда шоирнинг тавалуд саналари ҳам доимо кенг нишонланар, катта мағкуравий байрам тусини олар эди. Масалан, Ҳамзанинг 70 йиллигига бағишланган тантанали кечакида Москвада, Иттифоқ уйининг Колонналар залида “Совет ҳалқи буюк ўзбек шоирини шарафлайди” деган широр остида, олиймаком дабабалар билан ўтказиланди.

1961 йилда “Ҳамза” бадиий фильм, кейинчалик — 1977 — 1984 йилларда эса “Оловли йўллар” номли кўп сериия фильм суратга олинди. Айниқса, “Оловли йўллар” фильмни ўша пайтаги энг номдор режиссёр, сценарист, оператор ва санъаткорлар жаб этилади. Бу фильм бошдан охирига “Ҳамза — Туркестонда социализмнинг толмас курашчиси” деган гояни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамзанинг номини байрок қилиб, ана шундун соҳта эпопеялар яратиб, қанча-қанча кишилар илмий ва икодий унвонлар, давлат мукофотлари олишига эришади.

Уша мустабид замонда бошқа бирорта ўзбек совет шоири мусассар

сиятидаги мутлақо янги мазмун ана шу билан белгиланади” (Сын революции. Деятели литературы о Ҳамзе. — Т.: Изд-во лит-ры и искусства имени Гафура Гуляма. 1979, 104-стр.).

Ҳамзанинг номи коммунистик мағкурага садоқат билан хизмат килишининг тимсолига айланди. Буни унинг номига қўшиб айтдиган мана бу энтирофлардан ҳам билса бўлади: “Ҳамза — революция жарчиси”, “Ҳамза — жангвар атеист”. “Ҳамза — революция рицари”. “Ҳамза — жангчи коммунист”. “Ҳамза — революция солдати”. “Ҳамза — Октябрь инклиби киличи”. “Ҳамза — марксист”. “Ҳамза — коммунистик партиянин тарғиботчиши ва шоири”... (Бундай таърифлар таникли олимлар, атоқи ўзувчи ва шоирларини Ҳамза ижодига бағишланган давлат тадбирларида қилган маърузаларидан, нуғузли газета, журнал ва тўпламларда чоп этилган мақолаларидан олинган М.К.).

Беинтихёр ўйлаб қоламиз, Махмуджӯха Бехбӯдий, Чўлон, Мунаввар кори, Абдула Қодирӣ, Ибрат, Авлоний сингари маърифатпарвар боболаримизнинг номларига ҳам

нинг Эски вокзал кўчасида Ҳамза билан кўшини яшардим. Ҳамза сайлов арафасида кўчамида одамларни бальшевиклар партиясига овоз беришга агитация килди. Сайлов куни биларни овоз бериладиган Жомега ўзи бошлаб борди. Биз ўз овозларимизни, у айтганидек, 4-рўйхат (большевиклар)га бердик..., деб эслайди қўйонлик фуқаро Р. Маматкулов (Қаюмов Л. Певец октябр). К 75-летию со дня рождения Ҳамзы Ҳаким-заде Ниязи. — Москва, изд-во “Знание”, 1964, стр.13).

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза — Октябрь инклиби киличи. “Ҳамза — марксист”. “Ҳамза — коммунистик партиянин тарғиботчиши ва шоири”... (Бундай таърифлар таникли олимлар, атоқи ўзувчи ва шоирларини Ҳамза ижодига бағишланган давлат тадбирларида қилган маърезаларидан олинган М.К.).

Розимиз Шўордан, озод этидиги кулиқидан бизи.

Ҳодлиқдан рақс этиб, ўйноклаби.

Холбукни шўордан бароидан бароидан.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-сингилларимизнинг мустабид тузум давридаги ахволи мисолида яхши биламиз. Ҳамза маҳд этган эйларни тарғиб этишга каратилгани билан ҳам кадрлиди.

Ҳамза хотин-қизларнинг эркинликка чиқиши учун курашади. Аммо бу аслида ҳандай эркинлик эканини биз опа-

